

літератур «Червона рута»	і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883). https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Movno-literat.osv.hal/Intehrovanyy.kurs.literatur-ukrayinskoyi.ta.zarubizhnoyi-7-9.kl.Nikolenko.ta.in.26.07.2023.pdf
Підручник	«Література (українська та зарубіжна)» підручник інтегрованого курсу для 8 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) (авт. Ніколенко О.М., Шуляр В.І., Рудницька Н.П., Богосвятська А.-М.І., Химера Н.В., Таболіна Л.В., Туряниця В.Г., Мацевко-Бекерська Л.В., Качак Т.Б., Базильська Н.М., Гвоздікова О.В.).
Цифрові ресурси до підручника	Онлайн-платформа до підручника «Література (українська та зарубіжна)» 8 клас. https://chervona-ruta-academia.com.ua/8-klas/
Модельна програма інтегрованого курсу літератур	Модельна навчальна програма «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Таміла Яценко, Василь Пахаренко, Ірина Тригуб, Олеся Слижук) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.12.2024 року № 1787). https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2024/Model.navch.prohr.5-9.klas-2024/31-12-2024/intehrovanyy-kurs-literatur-ukr-ta-zarubizhn-7-9-kl-yatsenko-ta-in-31-12-2024.pdf
Підручник	«Література (українська та зарубіжна)» підручник інтегрованого курсу для 8 класу закладів загальної середньої освіти (у двох частинах) (авт. Яценко Т.О., Пахаренко В.І., Тригуб І.А., Слижук О.А.). https://academia-pc.com.ua/8-klas-nush/literatura-ukrainska-ta-zarubizhna-8-klas
Матеріали для вчителя	https://academia-pc.com.ua/8-klas-nush/literatura-ukrainska-ta-zarubizhna-8-klas

Список використаних джерел:

1. Матеріали на допомогу вчителю зарубіжної літератури 8 клас. URL: https://svitliteraturu.com/load/zarubizhna_literatura/8_klas/17.
2. Сайт методичної підтримки для вчителів Кіровоградщини «Нова українська школа: зарубіжна література». URL: <https://sites.google.com/d/18aG3EDszLwkUGukrHASmniAg4kCz7B45/p/1heBNDFSnd5eWa5hkfU8WvTzb3rdYqpNQ/edit>
3. Кейс вчителя зарубіжної літератури: 8 клас НУШ. URL: https://www.canva.com/design/DAGnbMwr0cA/_HbYMHB0MZI94I_1TQasLw/edit

НУШ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Юлія ЗАДУБНЯК,

методист науково-методичної лабораторії суспільно-гуманітарних та естетичних дисциплін комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»

В епоху глобалізації та стрімкого розвитку технологій міжнародна співпраця стає ключовим фактором успішного розвитку будь-якої сфери, і освіта не є винятком. Інститути післядипломної освіти вчителів відіграють важливу роль у підвищенні кваліфікації педагогічних працівників, а їхня участь у

міжнародних проєктах відкриває нові горизонти для професійного зростання та обміну передовим досвідом.

Комунальний заклад «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського» активно інтегрується в міжнародний освітній простір через участь у проєктах від Британської Ради в Україні та Американських Рад з міжнародної освіти, що спрямовані на модернізацію освітнього процесу, упровадження інноваційних методик навчання та розвиток професійної компетентності вчителів іноземних мов.

Проєкт Британської Ради SWITLO: Розвиток професійних спільнот вчителів

Проєкт *Skills and Well-being in Teacher Learning Opportunities (SWITLO)*, що реалізується Британською Радою в Україні за підтримки Міністерства освіти і науки України з листопада 2023 року, спрямований на підтримку професійного розвитку вчителів іноземних мов та підвищення якості іншомовної освіти. Основною *метою проєкту SWITLO* є створення можливостей для вчителів англійської мови закладів загальної середньої освіти завдяки:

- набуття досвіду в розбудові професійних спільнот;
- підтримки їхньої діяльності через змістовну взаємодію та рефлексію;
- розвитку навичок самостійного планування та втілення власних програм професійного розвитку відповідно до їхніх потреб;
- підвищення рівня обізнаності щодо створення безпечного та сприятливого середовища для учнів.

Ключові компоненти проєкту:

1. Створення та підтримка груп професійної майстерності вчителів (Teacher Activity Groups - TAGs):
 - Вчителі об'єднуються в невеликі групи в своїх освітніх закладах або громадах для спільної роботи над вирішенням професійних завдань, обміну досвідом та взаємної підтримки.
 - TAGs стають платформами для безперервного професійного розвитку, де вчителі можуть навчатися один у одного, обговорювати виклики та знаходити спільні рішення.
2. Підготовка фасилітаторів TAGs:
 - Проєкт передбачає навчання вчителів, які стають лідерами (фасилітаторами) своїх TAGs.
 - Фасилітатори отримують знання та навички з організації ефективної роботи групи, підтримки дискусій, сприяння співпраці та професійному розвитку учасників.
3. Надання ресурсів та підтримки:

- Учасники проєкту та фасилітатори отримують доступ до різноманітних ресурсів, включаючи навчальні матеріали, методичні рекомендації та онлайн-платформи.
- Британська Рада забезпечує менторську підтримку та консультації для фасилітаторів TAGs.

Очікувані результати:

- Створення та ефективна робота великої кількості TAGs по всій Україні.
- Підвищення професійної компетентності вчителів англійської мови.
- Покращення якості викладання та навчання англійської мови в українських школах.
- Формування культури співпраці та обміну досвідом серед вчителів.
- Створення сприятливого та безпечного освітнього середовища для учнів.

Реалізація проєкту в Кіровоградській області

Важливим етапом є підготовка вчителів-лідерів, які стають фасилітаторами TAGs. Для цього проводяться спеціальні тренінги, де вони отримують необхідні знання та навички. У Кіровоградській області пройшли навчання фасилітаторів та стали лідерами професійних спільнот 17 вчителів англійської мови з таких територіальних громад:

- Кропивницька міська громада – *Ірина ДОРОГАНЬ* (КЗ «Ліцей «Лідер» Кропивницької міської ради»); *Наталія КУЗЕННА* (Кропивницький будівельний фаховий коледж); *Надія ТИНДЮК* (КЗ «Ліцей «Вікторія-П» Кропивницької міської ради»); *Ірина ІВАНОВА* (КЗ «Ліцей «Максимум» Кропивницької міської ради»);
- Знам'янська міська громада – *Вікторія МАСЛЮКОВА*, *Світлана ОЛЕФІРОВА*, *Ольга БОРЗЕНКО* (Ліцей «Крила України» Знам'янської міської ради Кіровоградської області); *Оксана РАЦ* (Ліцей «Дивосвіт» Знам'янської міської ради Кіровоградської області);
- Олександрійська міська громада – *Інна ГУДИМА* (Мультипрофільний ліцей Олександрійської міської ради Кіровоградської області); *Галина МОСТОВА* (Гімназія № 15 Олександрійської міської ради Кіровоградської області);
- Світловодська міська громада – *Юлія ЄРЕМЕНКО* (КЗ Ліцей «Перспектива» Світловодської міської ради); *Олена КАПШИТАР* (КЗ «Ліцей № 4 «Обрій» Світловодської міської ради»);
- Благовіщенська міська громада – *Марина ЛУЦЕНКО* (Благовіщенський академічний ліцей «Лідер» Благовіщенської міської ради);
- Долинська міська громада – *Марина КОЗЕЛЬЧУК* (КЗ «Ліцей «Інтелект» Долинської міської ради»);
- Помічнлянська міська громада – *Оксана ШЕВЧУК* («Опорний заклад «Ліцей № 1 імені Героя України Березняка Євгена Степановича Помічнлянської міської ради Кіровоградської області»);

- Добровеличківська селищна громада – *Тетяна ГОЛУБЄВА* (Добровеличківський ліцей «Лідер» Добровеличківської селищної ради Кіровоградської області);
- Петрівська селищна громада – *Олена ЛЮТА* (Луганський ліцей Петрівської селищної ради Олександрійського району Кіровоградської області).

Проект активно залучає вчителів англійської мови з різних закладів освіти регіону до участі в створенні та роботі груп професійної майстерності (TAGs). Сьогодні в області працює 15 груп професійної майстерності, учасниками яких стали 97 педагогів. Ці групи стають осередками професійного розвитку, де вчителі співпрацюють, обмінюються досвідом та працюють над підвищенням власної кваліфікації через активну взаємодію, розуміння спільної мети та вироблення чітких стратегій вирішення проблемних ситуацій у дружній позитивній атмосфері. Зустрічі відбуваються щомісячно в очному або дистанційному форматі.

Проект забезпечує постійну підтримку діяльності TAGs, включаючи надання методичних матеріалів, організацію зустрічей та консультацій, а також менторську допомогу від експертів Британської Ради. Протягом травня-червня 2025 року було організовано в очному форматі 2 зустрічі лідерів груп професійної майстерності в межах додаткового проекту TAG4TAG для обміну досвідом між учасниками проекту.

Загалом, проект SWITLO відіграє значну роль у підтримці вчителів англійської мови в Україні, особливо в складних умовах, та сприяє створенню стійкої системи професійного розвитку, орієнтованої на потреби вчителів та учнів.

Проект Британської Ради ENCOURSE:

Розвиток викладання англійської мови в профільній школі

Проект *English and New Competencies for Ukrainian Reformed School Education (ENCOURSE)* – це комплексна програма професійного розвитку для вчителів англійської мови, розроблена Британською Радою в Україні, що має на меті підтримати вчителів у переході до викладання в старших класах Нової української школи.

Основна *мета ENCOURSE* – надати вчителям англійської мови знання, навички та ресурси, необхідні для ефективної роботи в умовах реформи НУШ. Це включає в себе глибоке розуміння нових державних стандартів для повної загальної та профільної школи, розвиток в учнів ключових компетенцій, зокрема медіаційної компетенції, яка є надзвичайно важливою для успішної комунікації та взаємодії в сучасному світі.

Ключові аспекти проекту:

- *Фокус на медіаційній компетенції.* Програма ENCOURSE надає вчителям знання та практичні навички для розвитку в учнів здатності ефективно

спілкуватися та взаємодіяти в різних контекстах, розв'язувати конфлікти та сприяти порозумінню між людьми, враховувати культурні відмінності та знаходити спільні рішення. Це включає в себе навчання стратегій ведення переговорів, розв'язання конфліктів, міжкультурної комунікації та сприяння порозумінню.

- *Відповідність стандартам НУШ.* Зміст курсу ENCOURSE розроблено з урахуванням нових державних стандартів, що забезпечує його актуальність та практичну цінність для вчителів.
- *Комплексний підхід до навчання.* Програма поєднує теоретичні знання з практичними завданнями, передбачає індивідуальну та групову роботу, а також рефлексію над власним досвідом викладання. Вчителі мають можливість застосовувати нові методики на практиці, аналізувати їх ефективність та обмінюватися досвідом з колегами.
- *Підготовка тренерів.* Важливим компонентом проєкту є підготовка тренерів, які проводять навчання для вчителів англійської мови в регіонах України. Це забезпечує сталість та широке поширення програми ENCOURSE.

У Кіровоградській області протягом лютого-березня 2025 року в очно-дистанційному форматі було проведено навчання за програмою ENCOURSE для 16 вчителів англійської мови під керівництвом тренерів *Зінаїди КОЛОМІЄЦЬ*, вчителя англійської мови КЗ «Ліцей «Центральний» Кропивницької міської ради», та *Тетяни ГОЛУБЄВОЇ*, вчителя англійської мови Добровеличківського ліцею «Лідер» Добровеличківської селищної ради Кіровоградської області. Під час п'яти щотижневих зустрічей було розглянуто широкий спектр тем, пов'язаних з викладанням англійської мови в старшій школі, зокрема:

- Новий державний стандарт профільної середньої освіти та його практичне застосування.
- Розвиток медіаційної компетенції в учнів: теоретичні засади та практичні методи. Детальне розуміння медіації, її складових та значення для успішної життєдіяльності. Ознайомлення з різноманітними методиками та стратегіями розвитку медіаційних навичок в учнів, включаючи рольові ігри, моделювання ситуацій, дебати, проєктну роботу тощо.
- Використання сучасних підходів та технологій у викладанні англійської мови, таких як CLIL (Content and Language Integrated Learning), task-based learning, та blended learning. Використання цифрових інструментів та онлайн-ресурсів для створення цікавих та ефективних уроків.
- Організація ефективної комунікації та співпраці на уроці, розвиток навичок організації групової роботи, створення сприятливої атмосфери на уроці, заохочення учнів до активної участі в обговореннях та проєктах.

Використання стратегій ефективного зворотного зв'язку та оцінювання внеску кожного учня в спільну роботу.

- Оцінювання навчальних досягнень учнів з урахуванням вимог НУШ. Ознайомлення з новими підходами до оцінювання, включаючи формувальне оцінювання, взаємооцінювання та самооцінювання. Розробка інструментів для оцінювання не лише знань, але й компетенцій учнів, зокрема медіаційної компетенції.

Проект ENCOURSE є важливим у підготовці вчителів до викладання в умовах НУШ, забезпечує якісну підготовку учнів до життя в сучасному світі та сприяє успішному впровадженню реформи в старшій школі.

Проект Американських Рад з міжнародної освіти:

Поглиблюємо розуміння віддаленого навчання

Проект *«Insights into Remote Learning and Teaching/ Поглиблюємо розуміння віддаленого навчання»* від American Councils Ukraine розроблений для підтримки вчителів у переході до дистанційного навчання, особливо в умовах викликів, спричинених кризовими ситуаціями, такими як пандемія або війна. Він надає вчителям практичні інструменти та рекомендації для ефективного використання технологій та адаптації педагогічних підходів до онлайн-формату. Проект реалізується в межах програми «Support for Distance English Language Education in Ukrainian Secondary Schools» (SDELE) – ініціативи, що спрямована на підтримку викладання англійської мови в Україні в умовах дистанційного навчання.

Основною **метою проекту** є оптимізація процесу дистанційного навчання англійської мови в закладах загальної середньої освіти України та створення ефективної моделі дистанційної освіти.

Проект включає в себе такі **ключові компоненти**:

- *Навчальний посібник для вчителів.* Основним результатом проекту є створення навчально-методичного посібника «Insights into Remote Learning and Teaching/ Поглиблюємо розуміння віддаленого навчання», який є практичним ресурсом для вчителів з порадами, рекомендаціями та прикладами ефективного дистанційного викладання.
- *Професійний розвиток педагогів.* Проведення тренінгів, семінарів та вебінарів для вчителів англійської мови з метою підвищення їхньої компетенції у сфері дистанційного навчання. Ці заходи проводяться в співпраці з обласними інститутами післядипломної педагогічної освіти.
- *Онлайн-ресурси та підтримка.* Забезпечення вчителів доступом до онлайн-ресурсів, інструментів та платформ, які полегшують організацію та проведення дистанційного навчання. Надання постійної підтримки та консультацій для вчителів з питань дистанційного викладання.

Посібник «*Insights into Remote Learning and Teaching*» містить практичні поради, рекомендації та приклади використання доступних технологій для ефективного дистанційного викладання. Хоча приклади та плани уроків у посібнику орієнтовані на 5-й та 6-й класи Нової української школи, його принципи та рекомендації можуть бути застосовані до різних вікових груп та предметів.

Посібник охоплює широкий спектр тем, пов'язаних з організацією та проведенням онлайн-навчання, зокрема:

- Організація дистанційного навчання: планування, розробка навчальних матеріалів, створення онлайн-класу.
- Використання технологій для ефективної комунікації: використання платформ для відеоконференцій, обміну повідомленнями та спільної роботи.
- Створення інтерактивних онлайн-уроків: розробка завдань, використання мультимедійних ресурсів, залучення учнів до активної участі.
- Адаптація завдань та діяльності для дистанційного формату: перетворення традиційних завдань на онлайн-діяльність, розробка нових типів завдань, які сприяють активному навчанню.
- Оцінювання прогресу учнів в онлайн-середовищі: використання онлайн-інструментів для оцінювання, надання зворотного зв'язку, моніторинг прогресу учнів.
- Підтримка соціально-емоційного благополуччя учнів: створення позитивної та підтримуючої атмосфери в онлайн-класі, допомога учням у подоланні стресу та тривожності. Ресурси та інструменти для дистанційного навчання: огляд корисних онлайн-ресурсів, платформ та інструментів для вчителів.

У Кіровоградській області проєкт був імплементований вибірково у навчально-тематичні плани навчання за програмами підвищення кваліфікації вчителів англійської мови та під час навчання НУШ 7-8 класи і сприяв підвищенню якості дистанційної освіти в регіоні, розвитку професійної компетентності здобувачів освіти, впровадженню інноваційних педагогічних підходів.

Таким чином, участь Інституту післядипломної освіти вчителів у міжнародних проєктах є потужним каталізатором збагачення педагогічної практики. Вчителі отримують доступ до новітніх знань, методик та технологій, розширюють свій педагогічний інструментарій, знайомляться з сучасними підходами до оцінювання, розвивають навички професійної рефлексії та формують культуру відкритості та співпраці. Усе це в кінцевому підсумку сприяє підвищенню якості освіти та розвитку професійної компетентності педагогів регіону.

Список використаних джерел:

1. Insights into Remote Learning and Teaching : Teacher's Guide / D. Artsymieieva, A. Witt, T. Gable Jr and others; ed. O. Shalenko. – Electronic edition. Kyiv: Mlyn Media, 2024. 122 p. URL : <https://americancouncils.org.ua/download/teacher-s-guide-insights-into-remote-learning-and-teaching/>
2. SDELE: Support for Distance English Language Education in Ukrainian Secondary Schools Program – American Councils Ukraine. URL : <https://americancouncils.org.ua/en/programs/sdele-support-for-distance-english-language-education-in-ukrainian-secondary-schools-program/>
3. English and New Competencies for Ukrainian Reformed School Education (ENCOURSE) – the British Council in Ukraine. URL : <https://www.britishcouncil.org.ua/en/programmes/english/schools/english-and-new-competencies>
4. Skills and Well-being In Teacher Learning Opportunities (SWITLO) – the British Council in Ukraine. URL : https://www.britishcouncil.org.ua/programmes/english/schools/switlo?fbclid=IwY2xjawIIc09leHRuA2FlbQIxMAABHTUkvzkg4aVyqhZlEvUQM5by_BtxxrFrLGfX1MgWtpMX5ZO_UzpUA9KWQ_aem_MLwaGsWBjQrwCeueurjQNQ

КЕТЧАП-ЗАНЯТТЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОДОЛАННЯ ОСВІТНІХ ВТРАТ З МАТЕМАТИКИ

Лілія СОЛОНЬКО,

методист науково-методичної лабораторії природничо-математичних та інформатично-технологічних дисциплін комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»

Останні роки стали справжнім викликом для української освіти. Пандемія COVID-19, а згодом і повномасштабне російське вторгнення в Україну спричинили суттєві зміни у навчальному процесі. Це, безумовно, позначилось на досягненнях учнівства, унаслідок чого проблема освітніх втрат набула особливої актуальності [4]. Деякі українські дослідники пропонують розглядати це поняття як складний конструкт, у межах якого можна говорити про навчальні, виховні і розвиткові втрати. Зокрема, освітні втрати визначають як прогалини у знаннях і навичках, які виникають в учнівства під час освітнього процесу у порівнянні зі стандартами освіти та очікуваними результатами навчальних здобутків [1].

Щоб ефективно підтримати учнів на шляху надолуження прогалин у знаннях, у багатьох країнах світу, та в Україні зокрема, почали активно впроваджувати тьюторинг та проведення кетчап-занять (від англ. «catch up» – надолужувати).

Тьюторинг – це форма академічної підтримки, яка передбачає індивідуальні заняття або заняття в невеликих групах з метою цілеспрямованої допомоги учнівству в певному предметі чи в певній освітній галузі [2]. Особливістю тьюторингового підходу є передусім урахування індивідуальних потреб й запитів кожного учня й кожної учениці, акцент на розвитку їхніх схильностей, інтересів і можливостей. Сьогодні цю модель з надолуження втрат